

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7So/1/2018
Identifikačné číslo spisu: 1014201154
Dátum vydania rozhodnutia: 20.03.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1014201154.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členov senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Aleny Adamcovej, v právnej veci navrhovateľa: D. D., bytom C. zastúpený JUDr. W. D., bytom ako navrhovateľ, proti odporkyni: Sociálna poisťovňa - ústredie, Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o starobný dôchodok, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 11. októbra 2017, č.k. 5Sd/144/2014-82, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 11. októbra 2017, č.k. 5Sd/144/2014-82, m e n í tak, že rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 18. júna 2014 a č. XXX XXX XXXX X zo dňa 15. januára 2015 z r u š u j e a vec jej v r a c i a na ďalšie konanie.

Navrhovateľovi náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Bratislave potvrdil ako vecne správne rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 18. júna 2014 v spojení so zmenovým rozhodnutím zo dňa 2. januára 2015.

Rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 18. júna 2014 bola zamietnutá žiadosť navrhovateľa o starobný dôchodok zo dňa 4. apríla 2014 podľa § 65, § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 555/2007 Z.z. (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) a podľa § 21 a § 174 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov. Prílohou rozhodnutia je osobný list dôchodkového poistenia.

Navrhovateľ s týmto rozhodnutím nesúhlasil a žiadal ho súdom preskúmať. Namietal nesúlad výrokovej časti rozhodnutia s právnymi predpismi na vec sa vzťahujúcimi. Konkrétne poukázal na doslovné znenie ustanovenia § 21 ods. 1, § 21 ods. 4, § 130 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. a poukázal aj na Oznámenie

MV SR o ukončení služobného pomeru s Ministerstvom vnútra SR v I. pracovnej kategórii z dôvodu podľa čl. 2 písm. c/ ústavného zákona č. 624/1992 Zb. o zániku funkcie sudcov a o skončení pracovných a služobných pomerov (ďalej len „zákon č. 624/1992 Zb.“) v súvislosti so zánikom Českej a Slovenskej Federatívnej republiky. Odporkyňa vytýkala porušenie ustanovenia § 195 ods. 1, § 209 ods. 1 zákona o sociálnom poistení a poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 7So/138/2011 zo dňa 15. augusta 2012. Rozhodnutie žiadal zrušiť a vec vrátiť na nové konanie, v ktorom bude rozhodnuté o priznaní starobného dôchodku podľa § 21 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb.

Rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 15. januára 2015 odporkyňa zmenila opravným prostriedkom navrhovateľa napadnuté rozhodnutie č. XXX XXX XXXX XX zo dňa 18. júna 2014. Urobila tak v časti odôvodnenia rozhodnutia tým, že doplnila znenie ustanovenia § 174 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb.

Navrhovateľ žiadal súdom preskúmať aj zmenové rozhodnutie odporkyne.

Krajský súd preskúmal rozhodnutia odporkyne podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku a ako vecne správne ich podľa § 250q ods. 2 OSP potvrdil. Z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že žiadosťou spísanou dňa 4. apríla 2014 navrhovateľ požiadal o priznanie starobného dôchodku od 16. apríla 2013. Odporkyňa žiadosť podľa § 65, § 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení a § 21 a § 174 zákona č. 100/1988 Zb. zamietla s odôvodnením, že podľa potvrdenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky v Bratislave zo dňa 24. januára 2014 bol navrhovateľ dňa 31. decembra 1992 uvoľnený zo služobného pomeru z dôvodu podľa čl. 2 písm. a/ ústavného zákona č. 624/1992 Zb. a z toho dôvodu nespĺňa podmienku vzniku nároku na starobný dôchodok podľa § 21 ods. 1 písm. b/ zákona č. 100/1988 Zb., t.j. od 55 rokov veku, ktorý navrhovateľ dovŕšil 16. apríla 2013. V zamestnaní zaradenom do I. kategórie funkcií získal v období od 15. júla 1975 do 31. decembra 1992 iba 5770 dní, t.j. 16 rokov a 206 dní. Nárok na starobný dôchodok mu tak nevznikol. S poukazom na ustanovenie § 174 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. zamestnania zaradené do I. pracovnej kategórie podľa § 14 ods. 2 písm. b/ až h/ zákona č. 100/1988 Zb. u navrhovateľa k 31. decembru 1999 netrvalo, preto nespĺnil podmienku vzniku nároku na starobný dôchodok.

V preskúmvanej veci mal krajský súd preukázané, že navrhovateľovi bol priznaný príspevok za službu od 1. januára 1993 podľa § 98 ods. 1, § 99 zákona č. 334/1991 Zb. o služobnom pomere policajtov zaradených vo federálnom policajnom Zbore a v Zbore R., ktorý sa od 1. júla 2002 považuje za výsluhový dôchodok s nárokom na výplatu od 27. júla 2006. Pre priznanie výsluhového príspevku a jeho výšku bola zhodnotená doba získaná od 15. júla 1975 do 14. júla 1977 v I. kategórii funkcií vojak základnej vojenskej služby, od 15. júla 1977 do 31. decembra 1986 v I. kategórii funkcií výkon služby vojaka z povolania a od 1. decembra 1987 do 31. decembra 1992 v I. kategórii funkcií výkon služby v Policajnom zbore. Služobný pomer celkove trval 16 rokov a 206 dní. Služobný pomer bol ukončený z dôvodu iného podľa článku 2 písm. c/ zákona č. 624/1992 Zb. ; zo služobného pomeru nebol prevedený alebo uvoľnený z dôvodov uvedených v § 12 ods. 3 písm. d/ a e/ zákona č. 100/1988 Zb. Zamestnanie vo zvýhodnenej pracovnej kategórii ukončil dňa 31. decembra 1992. V súvislosti s právnym názorom vysloveným Najvyšším súdom Slovenskej republiky v rozhodnutí č. 55/2011 na ktoré navrhovateľ poukázal krajský súd uviedol, že v zamestnaní I. kategórie funkcií navrhovateľ získal 16 rokov a 206 dní. Na základe uvedeného konštatoval, že odporkyňa správne postupovala, keď nárok na starobný dôchodok posúdila podľa § 21 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. na účely zníženia dôchodkového veku. Podmienky nároku na starobný dôchodok žiadateľ podľa § 21 ods. 1 písm. c/ zákona č. 100/1988 Zb. nespĺnil a nespĺnil ani podmienky nároku na starobný dôchodok podľa § 21 ods. 1 písm. b/ zákona č. 100/1988 Zb., t.j. od 55 rokov veku, pretože nebol zo zamestnania prevedený alebo uvoľnený z dôvodov uvedených v § 12 ods. 3 písm. d/ a e/ zákona č. 100/1988 Zb.. Navrhovateľ súčasne nespĺnil podmienku vzniku nároku na starobný dôchodok podľa § 174 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. nakoľko zamestnanie zaradené do I. kategórie funkcií netrvalo k 31. decembru 1999. Nárok na starobný dôchodok nebolo možné posúdiť v súlade s § 174 zákona č. 100/1988 Zb.

V súvislosti so zmenovým rozhodnutím číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 18. júna 2014 krajský súd

nekonštatoval porušenie zákona o sociálnom poistení, ktorý takýto postup rozhodovania umožňuje z dôvodu, že sa jedná o neprávoplatné rozhodnutie. Krajský súd preto námietky navrhovateľa neakceptoval. Obe preskúmané rozhodnutia boli vyhotovené výpočtovou technikou, sú riadne opatrené odtlačkom úradnej pečiatky a podpisom zodpovedného pracovníka odporkyne. Jedná sa o faksimile podpisu, s uvedením mena, priezviska a funkcie oprávnenej osoby, s uvedením organizačnej zložky, ktorá rozhodnutie vydala, s uvedením čísla a dátumu rozhodnutia, s uvedením mena a priezviska navrhovateľa a jeho adresy. Rozhodnutia obsahujú výrok a odôvodnenie rozhodnutia a poučenie o odvolaní a sú vydané v súlade s § 209 zákona o sociálnom poistení, pričom citovaný zákon takúto formu vyhotovenia rozhodnutí výpočtovou technikou nezakazuje, preto krajský súd námietku zástupkyne navrhovateľa, že musia byť zasielané originály rozhodnutí neprihliadol.

O trovách konania krajský súd rozhodol podľa § 250l ods. 2 v spojení s § 250k ods. 1 OSP.

II.

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie namietajúc nezákonnosť rozhodnutia z dôvodu že nebol zohľadnený zákon č. 624/1992 Z.z., ktorý sa na vec vzťahuje. Zhodne, ako v opravných prostriedkoch proti neprávoplatným preskúmaným rozhodnutiam odporkyne, poukázal na žiadosť o starobný dôchodok a zákonné ustanovenia na vec sa vzťahujúce, t.j. ustanovenie § 21 ods. 1 písm. b/ a § 12 ods. 3 zákona č. 100/1988 Zb.; na ukončenie služobného pomeru uvoľnením z reorganizačných dôvodov; na odpracovanú dobu 16 rokov a 206 dní v I. pracovnej kategórii na v súvislosti so zánikom Českej a Slovenskej Federatívnej republiky ako aj na hodnotenie zamestnania I. pracovnej kategórie v § 14 ods. 2 písm. b/ až h/ zákona č. 100/1988 Zb. Krajskému súdu vytykal že nebola zohľadnená námietka týkajúca sa zmätočného konania odporkyne, keď vydala dve rozhodnutia vo veci tej istej žiadosti a voči tomu istému účastníkovi konania ani námietka týkajúca spočívajúca v tom, že obe rozhodnutia boli doručené len v kópii. Obe rozhodnutia preto považoval za nesúladné s ustanovením § 209 ods. 6 a § 212 zákona o sociálnom poistení. Pokiaľ odporkyňa zhodne s krajským súdom poukazuje na právny názor vyslovený Najvyšším súdom Slovenskej republiky v rozhodnutí č. 55/2011, tento nesúvisí s podmienkami priznania nároku na starobný dôchodok a konanie v tejto časti je zmätočné. Rozsudok krajského súdu navrhol zmeniť a rozhodnutia odporkyne zrušiť a vrátiť na nové konanie a rozhodnutie.

III.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhla rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdiť. K odvolacím dôvodom poznamenal, že podľa preukázaného stavu navrhovateľ nebol uvoľnený z dôvodov uvedených v § 12 ods. 3 písm. d/ zákona č. 100/1988 Zb. z racionalizačných a organizačných opatrení, ale služobný pomer skončil na základe zákona, t.j. podľa čl. 2 písm. c/ zákona č. 624/1992 Zb. Aby bolo možné považovať skončenie služobného pomeru navrhovateľa z organizačných dôvodov, musel by jeho pracovný pomer skončiť podľa čl. 2 písm. d/ zákona č. 624/1992 Zb. S poukazom na uvedené nebolo preukázané, že by služobný pomer navrhovateľa bol skončený z organizačných dôvodov, ale bolo preukázané, že toto skončenie má za následok len vznik nároku na odchodné, platové vymeranie, príspevok za službu a úmrtné, za rovnakých podmienok, ako keby služobný pomer skončil v dôsledku organizačných zmien.

IV.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny Súdný poriadok, ďalej len „SSP“) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu z dôvodov a v rozsahu uvedenom v odvolaní navrhovateľa (§ 246c ods. 1 veta prvá v spojení s § 212 ods. 1 OSP a § 492 ods. 2 SSP) postupom podľa § 250ja ods. 2 veta prvá OSP, keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej

republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a 3 OSP, v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá, § 211 ods. 2 OSP a § 492 ods. 2 SSP), a dospel k záveru, že odvolaniu je potrebné vyhovieť.

Podľa § 491 ods. 1, 2 zák. č. 162/2015 Z.z. Správny Súdny poriadok (ďalej len „SSP“), ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona, ak by boli v neprospech žalobcu, ak je ním fyzická osoba alebo právnická osoba.

Podľa § 492 ods. 1 SSP konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Práva na hmotné zabezpečenie v starobe je možné sa domáhať len v medziach zákonov, ktoré tieto práva vykonávajú. Forma a rozsah sú spravidla na pomerne širokej voľnej úvahe štátu, avšak za podmienky, aby nebol popretý zmysel a účel tohto ústavou garantovaného práva.

Medzi účastníkmi konania bolo sporné právne posúdenie nároku navrhovateľa na starobný dôchodok, o priznanie ktorého požiadal žiadosťou spísanou dňa 4. apríla 2014. Starobný dôchodku žiadal priznať od 16. apríla 2013.

Zo spisov bolo zistené, že v súvislosti so zánikom Českej a Slovenskej Federatívnej republiky dňa 31. decembra 1992 žiadateľ o starobný dôchodok skončil služobný pomer v policajnom zbore; od 1. januára 1993 mu bol priznaný príspevok za službu podľa § 98 ods. 1, § 99 zákona č. 334/1991 Zb. o služobnom pomere policajtov zaradených vo federálnom policajnom zbore, ktorý sa od 1. júla 2002 považuje za výsluhový dôchodok. Pre priznanie výsluhového príspevku a jeho výšku bola poskytovateľom dávky zhodnotená doba služobného pomeru 16 rokov a 206 dní.

Dňom 1. júla 2002 nadobudol účinnosť zákon č. 328/2002 Z.z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a zmene a doplnení niektorých zákonov. Podľa ustanovenia § 124 ods. 5 písm. b/ zákona príspevky za službu, na ktoré vznikol nárok po 27. auguste 1991 podľa § 98 až 101 zákona č. 334/1991 Zb. a tento nárok trvá ku dňu účinnosti zákona, považujú za výsluhové dôchodky podľa zákona vo výške, v akej patrili ku dňu účinnosti tohto zákona, ak služobný pomer trval viac ako 15 rokov. Od 1. júla 2002 sa príspevok za službu navrhovateľa považuje za výsluhový dôchodok.

Odporkyňa preskúmanými rozhodnutiami zamietla žiadosť navrhovateľa o starobný dôchodok. Právny nárok na starobný dôchodok si žiadateľ uplatnil ku dňu dovŕšenia 55 rokov veku, od 16. apríla 2013.

V prílohe k žiadosti o starobný dôchodok, v časti označenej ako Doba zamestnania poistenia a iných činností žiadateľ uviedol, že obdobia od 15. júla 1975 do 31. decembra 1986 a od 1. decembra 1987 do 31. decembra 1992 ktoré boli zhodnotené pre výsluhový dôchodok a ostatné obdobia od 1. januára 1993 až do spísania žiadosti o starobný dôchodok, za ktoré žiadal priznať starobný dôchodok. Služobný pomer trval 16 rokov a 206 dní, t.j. viac ako 15 rokov.

Medzi účastníkmi konania nebolo sporné, že navrhovateľ skončil služobný pomer ku dňu 31. december 1992. Prirodzeným dôsledkom zániku ČSFR bol aj zánik štátnych orgánov ČSFR, ako aj ozbrojených síl a ozbrojených bezpečnostných zborov, zriadených na základe zákonov, čo je výslovne uvedené v čl. 3 ods. 1 ústavného zákona č. 542/1992 Zb.

V prejednávanej veci zostalo medzi účastníkmi konania sporné právne posúdenie otázky skončenia služobného pomeru navrhovateľa, t.j. či navrhovateľ skončil služobný pomer podľa čl. 2 písm. c/ zákona č. 624/1992 Zb. alebo bol uvoľnený z dôvodov uvedených v § 12 ods. 3 písm. d/ zákona č. 100/1988 Zb. z racionalizačných a organizačných opatrení, čo má v konaní správneho orgánu vplyv na zníženie vekovej hranice pre vznik nároku na starobný dôchodok (§ 21 ods. 1 písm. b/ zákona č.

100/1988 Zb.).

Služobný pomer policajtov zaradených vo Federálnom policajnom zbore a v zbore R. upravoval zákon č. 334/1991 Zb.

Podľa § 14 zákona č. 334/1991 Zb. služobný pomer policajta sa končí

- a) uvoľnením,
- b) prepustením,
- c) stratou hodnosti,
- d) zrušením v skúšobnej dobe,
- e) úmrtím.

Podľa § 16 ods. 1 zákona č. 334/1991 Zb. policajt bude prepustený zo služobného pomeru, ak

- a) preňho v dôsledku organizačných zmien nie je iné zaradenie,
- b) podľa posudku lekárskej komisie dlhodobo stratil zo zdravotných dôvodov spôsobilosť vykonávať doterajšiu funkciu a nemožno ho previesť na inú funkciu,
- c) bol pri služobnom hodnotení hodnotený ako nespôsobilý vykonávať akúkoľvek funkciu,
- d) porušil služobnú povinnosť obzvlášť hrubým spôsobom,
- e) bol právoplatne odsúdený pre úmyselný trestný čin na nepodmienečný trest odňatia slobody, alebo
- f) nespĺňa podmienky pre prijatie do služobného pomeru.

Podľa § 16 ods. 1 písm. a/ zákona č. 334/1991 Zb. policajt bude prepustený zo služobného pomeru, ak preňho v dôsledku organizačných zmien nie je iné zaradenie alebo nesúhlasí s premiestnením alebo preložením podľa § 11 ods. 1 písm. a/.

Rozhodnutie o prepustení sa musí vyhotoviť písomne a musí sa v ňom uviesť dôvod prepustenia a skutkovo vymedziť tak, aby ho nebolo možno zameniť s iným dôvodom, inak je neplatné (§ 17 ods. 1 zák. č. 334/1991 Zb.).

Podľa § 21 ods. 1 písm. b/ zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov občan má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 15 rokov v zamestnaní uvedenom v 14 ods. 2 písm. b/, ak bol z toľto zamestnania prevedený alebo uvoľnený z dôvodov uvedených v 12 ods. 3 písm. d/ a e/.

Podľa § 12 ods. 3 písm. d/ zákona rozhodným obdobím je obdobie desiatich po sebe nasledujúcich kalendárnych rokov pred rokom, v ktorom bol občan uvoľnený v súvislosti s uskutočňovaním racionalizačných a organizačných opatrení uvedených vo vykonávacom predpise, ak občan požiadal, aby sa prihliadlo na toto rozhodné obdobie.

Rozhodnutie o uplatnenej dávke dôchodkového poistenia (zabezpečenia) predpokladá zistenie a objasnenie všetkých skutočností, na existenciu ktorých sa ich priznanie viaže, teda podmienok a predpokladov stanovených zákonom pre vznik nároku na uplatnenú dávku. Rozhodnutie o vzniku nároku na dávku musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu, zodpovedať skutkovému a právnomu stavu účinnému v čase vydania rozhodnutia, ak nie je výslovne stanové inak.

Odvolačí súd sa nestotožnil s názorom krajského súdu, podľa ktorého odporkyňa správne posúdila skončenia služobného pomeru navrhovateľa ku dňu 31. december 1992 podľa čl. 2 písm. c/ zákona č. 624/1992 Zb. Zo šetrenia vykonaného odporkyňou, ako i z predložených dokladov vyplýva, že navrhovateľ - policajt bol prepustený zo služobného pomeru uvoľnením z reorganizačných dôvodov.

Z uvedených dôvodov odvolací súd podľa § 250ja ods. 3 veta prvá OSP a § 492 ods. 2 SSP rozsudok krajského súdu zmenil tak, že napadnuté rozhodnutia odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

Úlohou odporkyne bude znovu rozhodnúť o žiadosti navrhovateľa zo dňa 4. apríla 2014 v súlade s

vyššie uvedeným právnym posúdením veci odvolacím súdom, ktorým je pri novom rozhodovaní vo veci viazaná (§ 250ja ods. 7 OSP).

Námietky navrhovateľa týkajúce sa týkajúca samotného vyhotovenia rozhodnutí správneho orgánu výpočtovou technikou neboli spôsobilé spochybníť ich vecnú správnosť.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 250i ods. 2 a § 250k ods. 1 OSP tak, že úspešnému navrhovateľovi ich náhradu nepriznal, keďže si žiadne trov neuplatnil.

Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3:0 (S 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch ao zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.